

Orta Avrupa'nın en gelişkin ve ilk sanayileşmiş ülkesi

Çek Cumhuriyeti

Demiryolu, karayolu ve nehir ulaşımında bütün Avrupa lojistiğinin sınır merkezi olan Çek Cumhuriyeti pazarında Türk firmaları 30 milyon dolarlık varlıkla yok denecek kadar etkisiz. Buna karşılık değerlendirilebilecek imkanlar çok ve bir o kadar çeşitli.

TÜRKİYE-ÇEK CUMHURİYETİ TİCARETİ—Milyar Dolar—				
Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	0.102	0.159	0.261	-0.057
2001	0.109	0.127	0.236	-0.018
2002	0.130	0.317	0.447	-0.187
2003	0.189	0.444	0.663	-0.255
2004	0.222	0.655	0.877	-0.434
2005	0.290	0.699	0.989	-0.409
2006	0.378	0.682	1.060	-0.304
2007	0.578	1.169	1.747	-0.591
2008	0.700	1.300	2.000	-0.603
2009	0.489	1.020	1.510	-0.540
2010	0.694	1.320	2.020	-0.063

Çek Cumhuriyeti, Orta Avrupa'nın 10.47 milyon nüfuslu en gelişmiş ülkesidir. Avrupa'nın ulaşım sağlayan belli başlı akarsuları Çek Cumhuriyeti topraklarından geçtiği için lojistiği çok yoğun bir ülkedir, yılda 105 milyon yabancı tarafından ziyaret edilmektedir. AB üyesidir. Makroekonomik istikrarı mevcuttur. Vasıflı işgücü ve uygun yatırım ortamı ile yoğun yabancı sermaye çekmektedir. Ekonomisi yıllık ortalama yüzde 6'nın üzerinde büyüme kapasitesindedir. Uluslararası üretim zincirinin entegre bir halkası olduğu için ihracatı sermaye malları ağırlıklıdır. Çek ekonomisi dış ticaret fazlası vermektedir.

Genel ekonomik görünüm

Tarım: Çek Cumhuriyeti'nde tarım dikkate değer

ÇEK CUMHURİYETİ EKONOMİSİ/TOTAL

	2006	2007	2008	2009	2010b	2011c	2012c
GSYİH (milyar CZK)	3.222	3.535	3.689	3.626	3.685	3.716	3.828
GSYİH (milyar dolar)	143	174	216	190	193	190	192
Büyüme (%)	6.8	6.1	2.5	-4.1	2.1	2.0	3.3
Kişi başına GSYİH (\$)	22.335	24.418	25.586	24.771	25.451	26.371	27.901
Cari Denge (milyar \$)	-3.558	-5.747	-1.255	-2.146	-7.037	-7.401	-8.079
Enflasyon (%)	2.5	2.8	6.3	1.0	1.6	1.0	2.0
İhracat (milyar \$)	95	123	146	113	128	142	157
İthalat (milyar \$)	92	117	140	103	119	133	149
Döviz kuru (ort) \$:CZK	20.88	18.08	19.35	18.37	18.75	20.04	19.97

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Country Report, 2011

bir yapıdadır. 7.88 milyon hektar arazinin yüzde 38.1'ini ekilebilir alanlar, yüzde 33.6'sını ise ormanlar oluşturmaktadır ve GSYİH'nin yüzde 2.3'ü tarımdan sağlanmaktadır. Tarımın yapısı, 1.749 kooperatif ve 257 devlet çiftliğine dayanır ve 800 bin istihdam yaratır. Haşhaş üretimi ve son yıllarda öne çıkan organik tarım üretimi ağırlık taşır.

Sanayi: Çek ekonomisinde sanayi belirleyici unsurdur, GSYİH'nin yüzde 34'ünü, istihdamın yüzde 40'ını sağlamaktadır. Üretimde büyük iş kolları otomotiv, elektronik, makine ve ekipman, cam ve savunma sanayidir. Dünyanın en eski üç otomobil firmasının ev sahibidir. Orta Avrupa'nın ilk otomobil üreticisidir. Yılda ortalama 1 milyon civarında araç üretilmektedir.

Turizm: Çek Cumhuriyeti Avrupa'nın en çok ilgi gören turizm alanlarından biridir. Prag, en çok ziyaret edilen 6. popüler şehirdir. Ağırlığı transitte olsa da yılda 105 milyon civarında ziyaretçi almakta, toplam hizmet gelirlerinin yaklaşık yüzde 35'ini turizm gelirleri oluşturmaktadır. Sektörde 7.500'i aşkın tesis, 442 bin yatak mevcuttur.

Enerji: Kömür kaynaklı enerji başta gelir, kömür ihracatı yapılır. Son 5 yılda enerji üretim yapısı nükleer enerji lehine dönüşmüş, payı yüzde 29.9'a yükselmiştir.

Bankacılık: Çek Cumhuriyeti AB üyesidir, kendi para birimini kullanmaktadır. Yerli 8, yabancı 16 banka faaldir.

Perakende Sektörü: Son yıllarda açılan büyük alışveriş merkezlerinin sayısı yüksektir. 230 hipermarket, 550 süpermarket, 570 büyük mağaza bulunmaktadır. 10 binin üzerinde gıda ve gıda dışı ürünleri satan büyük mağazalar bulunmaktadır. Zincirleşme hızlanmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Toplam yabancı sermaye yatırımı hızla artarak 2010 yılında 27.8 milyar dolar girişle toplamda 129.5 milyar dolara ulaştı. Yapılan yabancı sermaye yatırımlarının, yaklaşık yüzde 54'ü hizmet, yüzde 35'i imalat sektörüdedir. Buna karşılık Çek sermayesi de dış yatırımcıdır, Türkiye'de köklüdür ve son yıllarda enerji yatırımlarına yoğunlaşmıştır.

Çek Cumhuriyeti-Türkiye ticareti

Çek Cumhuriyeti ekonomisinin sanayi ürünleri ve ara malları ihrac eden, ara malı ve işlenmiş gıda, eşya, aksam ithal eden bir yapısı vardır. 2010 yılında Türkiye'den ithalatı 694 milyon dolar, Türkiye'ye ihracatı ise 1.320 milyar dolar olmuştur. Türkiye'den ithalatında otomotiv ana ve yan sanayi ürünleri, hazır giyim, altın ve değerli kaplama mücevherat, ev tekstil ürünleri, alüminyum çubuk profiller, elektrikli ev aletleri, demir-çelik eşyalar, mobilya ve aksamı, bakır hurda, yaş ve kuru, işlenmiş ve işlenmemiş meyvalar ve sebzeler öne çıkmıştır.

DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

(Milyar Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İhracat	78	95	120	146	113	132
İthalat	76	93	117	142	105	125
Hacim	154	188	237	288	218	257
Denge	+2	+2	+3	+4	+8	+7

Kaynak: Trademap

İRTİBAT NOKTASI

CzechTrade Çek Cumhuriyeti'nin ulusal ticaret destekleme kuruluşudur. Amacı, Çek ve yabancı şirketler arasında karşılıklı işbirliklerini arttırmaktır. Bilgilendirme, destek ve danışmanlık hizmetleri veriyor. Çek ihracatçılara dış pazarlara girişte eşlik etmektedir. CzechTrade Çek pazarına girmek isteyen yabancı firmalar için ilginç ve güvenilir iş ortakları ve tedarikçiler arayan bir irtibat merkezi konumundadır. Ticaret Destekleme Ajansı hüviyeti taşır. İşbirliği ve ortaklık kurmak için Çek firması arayan, Çek pazarına yatırımcı veya tedarikçi olarak girmek isteyen, ürün ve hizmeti ile Çek firmalarının dikkatini kazanma hedefi olan Türk girişimciler ve KOBİ'ler için CzechTrade en uygun adrestir.

Adres: Abdi İpekçi Cad. 71
Czech Consulate Building/Maçka 34 367 İstanbul
e-posta: michal.kosco@czechtrade.cz
web: www.czechtrade.com.tr
Tel: (212) 219 98 47 **SMS:** 545 791 04 11

Çek sermayesinin Türkiye'deki yatırımları, enerji sektörü ağırlıklı olmak üzere 2,5 milyar doları aşmışken ülkedeki küçük ölçekli Türk yatırımı henüz 30 milyon dolara ulaşmamıştır.

Pazar bilgileri

Dağıtım Kanalları: Artan büyük süpermarket zincirleri, doğrudan perakendeciye dağıtım yapan büyük depolar ve büyük toptancıların ortaya çıkmış olması nedeniyle dağıtım sistemi giderek zincir mağazacılığa ve depoculuğa dönüşmektedir. Perakende pazarın büyüklüğü, transit geçenler dahil, ülke nüfusunun 12 kat fazlasıdır.

Tüketici Tercihleri: Tüketici ve firmalar son derece fiyat duyarlıdır. Artan refah seviyesi marka tercihlerini güçlendirmektedir. Kredi kartı kullanımı azdır, hala nakit para pazardır.

Reklam ve Promosyon: Doğru acentayı bulmak önemlidir. Etkin tanıtım ve reklam satışı artırıyor. Ülke ticaret fuarlarına katılım en etkin ve görece ucuz pazara giriş yöntemidir. Çek Cumhuriyeti pazarına girmek, aynı zamanda Polonya, Slovakya, Avusturya ve hatta Rusya pazarına girmek demektir.

Satış Teknikleri: Başarı için Çekce konuşmak esastır. Çek pazarında iş yapabilmek için, Çekce bir web sayfasına sahip olmak faydalıdır. İkinci ve üçüncü dil olarak İngilizce ve Almanca uygundur.

Ticaretimizi geliştirme potansiyeli

Gıda Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz Bisküvi: AB'ye 10 bin tonluk gümrüksüz, üstü gümrüklü, ihraç hakkı var. Çekler ithalatçı.

Kuru Meyveler: Kuru kayısı, yıllık ithalatı 3 milyon dolar, yüzde 50'den fazlası Türkiye'den gerçek-

leştirilmektedir. Türkiye'den Kuru üzüm ithalatı 2010 yılında 714 bin dolar olmuş, artırılabilir.

Sert Kabuklu Meyveler: Yılda 41.880 ton kuruyemiş tüketiyor. İthalatı 30 milyon dolar ve yüzde 3 gümrüklü. Türkiye'den satın aldıkları halen 2 milyon dolar. Artırılmaya elverişli.

Narenciye: Çek Cumhuriyeti'nin narenciye ithalatı yaklaşık 141 milyon dolar. Yüzde 10'u Türkiye'den. Limon ve greyfurtta en önemli tedarikçi Türkiye'dir.

Domates: Tedarikte Türkiye yüzde 3 paya sahiptir, artırılabilir.

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Oto yan sanayi, kablo ve teller, demir/çelikten yassı, kaplanmış, sıvanmış mamuller, monitörler, projektörler, muslukçu, borucu eşyası pompalar, ambalaj, plastikten levha, yaprak, pelikül ve lamlar, temizlik kağıtları, altın mücevherat, kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası ihracatımız artış potansiyeli taşıyor.

Vergiler

Genelde yüzde 20 olarak tahsil edilen KDV yerli ve yabancı bütün ürünlere uygulanmaktadır. Özellikle gıda, ilaç ve bazı hizmetlerin satışında alınan indirimli KDV oranı yüzde 10'dur. İthalatta KDV'ye ilave olarak yakıt ve motor yağları, bira, şarap, alkolü içkiler ile tütün mamullerinden tüketim vergisi alınmaktadır. Tüketim vergisi ürüne ve miktarına göre değişmektedir.

YARARLI ADRESLER

T.C. Prag Büyükelçiliği: Na Orechovce 69, 162 00 Praha-6, Czech Republic
Tel: +420 224 311 402
E-Posta: embassy.prague@mfa.gov.tr
Yatırım için: www.czechinvest.org
Ticaret için: www.czechtrade.cz
İş yapmak için: www.doingbusiness.cz